

РЕШЕНИЕ

№ 2308

гр. С., 23.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 114 СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: КОНСТАНТИН Н. ПОПОВ

при участието на секретаря ВАЛЕРИЯ Н. ВАСИЛЕВА
като разглежда докладваното от КОНСТАНТИН Н. ПОПОВ Административно наказателно дело № 20221110204531 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 72, ал. 4 от Закона за Министерството на вътрешните работи (ЗМВР), вр. чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).

Образувано е по жалба на Н. Д. Х., ЕГН *****, с адрес: гр. С., *****, подадена чрез АДВ.. Г. от САК, срещу заповед за задържане на лице рег. № 225зз-363 от 08.04.2022 г., издадена от КР. М. СТ. – полицейски орган при 01 РУ – СДВР, с която на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 и т. 4 от ЗМВР на жалбоподателя е наложена принудителна административна мярка (ПАМ) „задържане за срок до 24 часа“.

С жалбата се отправя искане до съда да отмени оспорената заповед за задържане като незаконосъобразна, постановена в противоречие на материалния закон.

В съдебно заседание жалбоподателят Н.Х., редовно уведомен, се явява лично и с процесуалния си представител – АДВ.. Г., която моли съда да уважи жалбата и да отмени в цялост процесната заповед за задържане като незаконосъобразна. Защитата счита, че заповедта не съдържа задължителните реквизити по чл. 56 от АПК и чл. 74 от ЗМВР, поради което е нарушено

правото на жалбоподателя да разбере фактическите основания за задържането си, респ. да организира защитата си. Развива доводи за липса на данни за извършено престъпление, съответно на основание за задържане, поради несъставомерност на деянието, сочено за хулиганска проява, по чл. 325, ал. 1 от НК, като заявява, че същото представлява проява на граждански протест и израз на свободно мнение, конституционно гарантирани и закрепени в ЕКПЧ. По отношение на второто основание за задържане – това по чл. 72, ал. 1, т. 4 от ЗМВР, АДВ.. Г. сочи, че задържаният е публично известно лице и установяването на неговата самоличност е възможно да се извърши не само чрез представяне на документ за самоличност, а и чрез останалите, предвидени в закона, начини. Според защитата в случая е нарушен принципът на съразмерност по чл. 6 от АПК, доколкото от извършване на самото протестно действие до задържането на жалбоподателя е изминал повече от един час и половина, през което време последният не си е тръгнал и по никакъв начин не е възпрепятствал действията на органите на реда, а е упражнил свои граждански права, като е поискал да му бъде оказано на кое конкретно правно основание се изисква от него да представи документ за самоличност. В допълнение защитата представя писмени бележки.

Жалбоподателят Н.Х. поддържа казаното от своя процесуален представител, като допълва, че не е достатъчно като фактическо основание за задържане цифровото изписване на дадена правна разпоредба в заповедта, а посоченото в акта досъдебно производство е образувано след процесното задържане. Твърди, че на всички присъстващи на място полицейски служители е била известна неговата самоличност и че е изискал преди да представи своя документ за самоличност да му бъде оказано на какво правно основание се изисква от него да извърши това действие. Отправя молба до съда да постанови съдебен акт, с който да отмени изцяло оспорената заповед за задържане.

Ответникът – КР. М. СТ. – полицейски орган при 01 РУ – СДВР се явява лично.

СДВР, редовно призована, се представлява от юрк. Х., който оспорва жалбата и излага съображения за законосъобразност и обоснованост на атакуваната заповед за задържане. Развива подробни доводи в представени по делото писмени бележки. Соци, че задържането в случая е било необходимо

за предприемане на процесуално-следствени действия, за пресичане на възможността за извършване на други подобни деяния, както и за установяване на самоличността на жалбоподателя. В тази връзка заявява, че задържането е правилно и съобразено с целта на закона. Моли съда да остави без уважение подадената жалба и да потвърди заповедта за задържане като законосъобразна и правилна. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Съдът, като прецени събраните по делото доказателства, доводите и възраженията на страните, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Жалбата е *процесуално допустима*, като подадена в срока по чл. 149, ал. 1 от АПК от лице, което е адресат на административния акт и има правен интерес от оспорването по смисъла на чл. 147, ал. 1 от АПК.

Разгледана по същество жалбата е *основателна* по следните съображения:

От приложената административна преписка се установява, че жалбоподателят е бил задържан за срок до 24 часа на 08.04.2022 г. в 14:30 часа въз основа на оспорената заповед за задържане на лице рег. № 225зз-363 от 08.04.2022 г. В същата е посочено, че издателят □ КР. М. СТ. изпълнява длъжност „командир на отделение” при 01 РУ – СДВР, гр. С., а правните основания за издаването □ са чл. 72, ал. 1, т. 1 и т. 4 от ЗМВР. Според изложените в заповедта фактически основания за издаването □, жалб. Н.Х. е бил задържан на 08.04.2022 г. в 14:30 часа в гр. С. за „хулиганска проява по чл. 325, ал. 1 от НК, във вр. с ДП 589 от 2022 г., гр. С., бул. ***** № 28; установяване на самоличност“. При задържането на жалбоподателя са му разяснени неговите права. Извършен му е обиск на 08.04.2022 г. в 14:35 часа, а в 18:26 часа на същия ден жалб. Х. е бил освободен.

Съдът намира, че оспорената заповед за задържане е издадена от материално и териториално компетентен административен орган при спазване на предвидената от закона писмена форма, като съобразно разпоредбите на чл. 72, ал. 1 от ЗМВР правомощие да задържат граждани имат полицейски органи, каквото качество издалият заповедта има по смисъла на чл. 57, ал. 1 от ЗМВР.

Настоящият съдебен състав констатира обаче, че в хода на административното производство е допуснато съществено нарушение на

административнопроизводствените правила, доколкото процесната заповед не съответства на императивното изискване по чл. 74, ал. 2, т. 2 от ЗМВР да съдържа ясна и недвусмислена формулировка на фактическите основания за задържането на лицето. Поради това е ограничено правото на защита на жалбоподателя да разбере фактическите основания за задържането си и адекватно да организира своята защита.

По правната си същност задържането на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР представлява принудителна административна мярка по смисъла на чл. 22 от ЗАНН – административно разпореждане на орган на власт, непосредствено засягащо правната сфера на адресата, която има за цел чрез задържането да се предотврати възможността лицето да извърши престъпление, да продължи да извършва престъпление или да се укрие.

В конкретния казус, видно от оспорената заповед, след посочване на правното основание за задържането като „чл. 72, ал. 1, т. 1 и т. 4 от ЗМВР“, като фактическо основание е посочено „хулиганска проява по чл. 325, ал. 1 от НК, във вр. с ДП 589 от 2022 г., гр. С., бул. ***** № 28; установяване на самоличност“, което всъщност представлява правен извод, а не описание на конкретни действия или бездействия, с които е реализирана тази хулиганска проява и с които е пречатствана възможността за установяване на самоличността на задържаното лице.

За обосноваване на правото на органа да упражни предоставеното му правомощие и за осигуряване възможност на адресата на акта да защити правата си, следва в заповедта за задържане да са описани конкретни фактически обстоятелства, от които да е изводимо подозрението, че лицето, спрямо което се постановява задържането, може да е извършило престъплението или да е съпричастно с него. Съгласно Решение от 24.06.2014 г. по жалби № 50027/08 и № 50781/095 – П. и П. срещу България на ЕСПЧ, не е достатъчно заповедта за задържане да съдържа само позоваване на приложимите разпоредби, без посочване на специфични обстоятелства или действия на задържаното лице, релевиращи съпричастност към престъпно деяние. В конкретния случай не са посочени каквито и да било конкретни обстоятелства, които да сочат на вероятна съпричастност на жалбоподателя към извършено престъпление по чл. 325, ал. 1 от НК.

Съгласно постановките на ТР № 4 от 22.04.2004 г. по адм. дело

№ 4/2002 г. на ВАС излагането на мотиви при издаване на административен акт дава възможност на адресата на акта и заинтересованите лица да научат какви са фактите, мотивирали административния орган, да приложи една или друга правна норма. Мотивите дават възможност на по-горестоящия административен орган и съда да извършат проверката за законосъобразност на акта. Изключение от този принцип е допустим единствено когато с акта се удовлетворяват изцяло направените искания и не се засягат права или законни интереси на други граждани и организации, както и когато въпросът е свързан със защита на класифицирана информация, представляваща държавна или служебна тайна. В тези случаи се посочва само правното основание за издаването на акта. В цитираното тълкувателно решение изрично е посочено, че липсата на мотиви във всички случаи е основание за отмяната на издадения административен акт. Така и когато органът действа при условията на оперативна самостоятелност, въпреки предоставената му от закона възможност да извърши преценка дали, кога и какво решение да вземе при осъществяване на дейност от своята компетентност, неизлагането на мотиви по въпроса защо е избрано едно от няколкото възможни законосъобразни решения и/или необсъждането на възраженията и обясненията на заинтересованите граждани и организации, които пряко касаят решавания с административния акт въпрос, съставляват съществени нарушения на административнопроизводствените правила и са основания за отмяната на акта.

Действително, съгласно ТР № 16 от 31.03.1975 г. на ОСГК на ВС е допустимо издаването на мотивите да не съвпада по време с издаването на индивидуалния административен акт и да са обективирани в друг документ, стига той да изхожда от същия административен орган, като и в този случай страните следва да имат възможност да се запознаят своевременно с мотивите към акта, за да узнаят съображенията на административния орган и организират защитата си срещу акта. В материалите по административната преписка се съдържа докладна записка, в която са описани фактическите обстоятелства, послужили за основание за задържане на лицето. Според съдебния състав обаче със същата не могат да се сметат изпълнени целите на изискването за мотивиране на административните актове, доколкото тя изхожда от друг орган, изготвена е след процесната заповед, а освен това нито в заповедта е препратено към докладната записка, нито има данни

последната да е предявена за запознаване на жалбоподателя. В този смисъл не са приложими и доводите на Тълкувателно решение № 16 от 31.03.1975 г. на ОСГК на ВС.

От приложената по делото докладна записка се установява, че на 08.04.2022 г. около 13:05 часа полицейски служители от 01 РУ – СДВР, сред които и издалят оспорената заповед, били изпратени на адрес в гр. С., бул. „*****“ № 28 за оказване на съдействие на служители от ЗЖУ – С. във връзка с лица, хвърлили червена боя по надписа на външната ограда на посолството на Руската федерация. Установява се също, че след като пристигнали на място, на полицейските служители им били посочени две лица, които около 12:50 часа са хвърлили боя по стената на посолството и които отказали да представят на органите на реда документ за самоличност. Полицейските органи приели, че за двете лица са налични данни, че са извършили престъпление по чл. 325, ал. 1 от НК, поради което извършили проверка за установяване на тяхната самоличност, като им разпоредили да представят документ за самоличност, но двете лица отказали. Впоследствие при извършване на обиск на лицата, били открити личните им карти, от които била установена тяхната самоличност – Н. Д. Х. и А. А. Б..

Съдът счита, че в приложената по делото административна преписка не се съдържат писмени доказателства, които да навеждат на извода, че са били налице данни по смисъла на закона за извършено престъпление от задържания или за неговата съпричастност към извършено престъпление към момента на издаване или връчване на заповедта за задържане. Този съдебен състав споделя становището на защитата и жалбоподателя, че така описаните в докладната записка действия на задържаното лице по заливане на посолството на Руската федерация с червена боя не изпълват състава на престъплението „хулиганство“ по чл. 325, ал. 1 от НК. Конкретната проява не цели грубо нарушаване на обществения ред и изразяване на явно неуважение към обществото, а е извършена в знак на протест и има за цел изразяване на неодобрение и несъгласие с нападението над Украйна от страна на Руската федерация. Според съда с тази проява е упражнено правото на свободно изразяване на мнение, защитено от чл. 10 от ЕКПЧ и чл. 39 от Конституцията на Република България, което според практиката на ЕСПЧ включва и възможността то да е изразено с художествени средства. Защитата на политическото изразяване е с най-висока степен, тъй като е една от най-

важните основи на демократичното общество и едно от главните условия на неговия напредък. Изразяването на политическо мнение само по себе си не може да представлява грубо неуважение, а напротив – представлява опит за привличане на общественото внимание. ЕСПЧ утвърждава, че съдържанието на мнението няма значение за предоставената защита поради изискванията за “плюрализъм, търпимост и широта на възгледите, без които не може да има демократично общество”, както и че чл. 10 от ЕКПЧ е приложим не само към информация и идеи, които са благосклонно приети, смятани са за безобидни или за израз на безразличие, но и към онези, които обиждат, шокират или обезпокояват, всяват смут в големи групи от обществото. В случая според съда не са налице ограниченията, предвидени в чл. 10, § 2 от ЕКПЧ, доколкото с процесната проява не са създадени безредици, а възбуждането на смут и възмущение у част от обществото не надхвърля свободата на изразяване. По изложените съображения съдът приема, че посочените действия не сочат на извършено от страна на задържаното лице престъпление, а представляват изразяване на политически възгледи с художествени средства. В този ред на мисли съдебният състав счита, че оспорената заповед за задържане е издадена и в противоречие на материалноправните разпоредби, тъй като от събраните по делото доказателства не се установяват данни за извършено от страна на лицето престъпление. Поради това не са изпълнени предпоставките за приложение на материалноправната разпоредба на чл. 72, ал. 1, т. 1 от ЗМВР и е налице отменителното основание по чл. 146, т. 4 от АПК.

Като следващо основание за задържане на жалбоподателя издалият заповедта полицейски орган е посочил разпоредбата на чл. 72, ал. 1, т. 4 от ЗМВР, както и фактическото основание за задържане – „установяване на самоличност“. Задържането под стража на това основание е допустимо при невъзможност да се установи самоличността на лице в случаите по чл. 70, ал. 1 от ЗМВР чрез представяне на документ за самоличност на лицето, сведения на граждани с установена самоличност, които познават лицето, или по друг начин, годен за събиране на достоверни данни. И в този случай важи изложеното по-горе относно нормативно регламентирания императивни изисквания за съдържанието на заповедта за задържане. Съдът констатира, че в оспорената заповед не са посочени с достатъчна конкретика нито фактическото основание за задържането, нито правното такова. Съгласно

разпоредбата на чл. 72, ал. 1, т. 4 от ЗМВР полицейските органи могат да задържат лице при невъзможност да се установи самоличността му в случаите и по начините, посочени в чл. 70 от ЗМВР. Разпоредбата на чл. 70, ал. 1 от ЗМВР урежда случаите, в които полицейските органи могат да извършват проверки за установяване самоличността на лице. Такива проверки съгласно цитираната разпоредба полицейските органи могат да предприемат, когато: има данни, че лицето е извършило престъпление или друго нарушение на обществения ред; когато това е необходимо за разкриване или разследване на престъпления и при образувано административнонаказателно производство; при осъществяване на контрол по редовността на документите за самоличност и пребиваване в страната; на контролен пункт, организиран от полицейските органи; по искане на друг държавен орган за оказване на съдействие при условия и по ред, предвиден в закон. В случая нито при посочване на фактическото, нито при посочване на правното основание за задържането е посочено кое от основанията по чл. 70, ал. 1 от ЗМВР е било налице.

Наред с горното, съдът намира за необходимо да отбележи, че законът свързва неизпълнението на задължението за удостоверяване на самоличността на конкретно лице с възможността за неговото задържане само когато тази самоличност не може да бъде удостоверена по реда на чл. 70, ал. 2 от ЗМВР. Посочената разпоредба предвижда, че установяването на самоличността се извършва чрез представяне на документ за самоличност на лицето, сведения на граждани с установена самоличност, които познават лицето, или по друг начин, годен за събиране на достоверни данни. При анализа на чл. 70, ал. 2 от ЗМВР следва, че за да бъде установена самоличността на едно лице, на първо място трябва полицейският орган да му поиска документ за самоличност, а ако то не изпълни това разпореждане по каквато и да е причина, следва самоличността му да се установи посредством другите способи – чрез показанията на други граждани с установена самоличност, познаващи лицето без документ, както и по друг начин, годен за събиране на достоверни данни. Едва ако е невъзможно самоличността на лицето да бъде установена по този ред, е допустимо на основание чл. 72, ал. 1, т. 4 от ЗМВР то да бъде задържано. В случая от отразеното в заповедта като фактическо основание за задържане не става ясно дали самоличността на жалбоподателя е могла да бъде установена по някой от начините, предвидени

в чл. 70, ал. 2 от ЗМВР. В приложената към преписката докладна записка е посочено единствено, че лицето е отказало да представи документ за самоличност. Съдът е съгласен със заявеното от процесуалния представител на ответника, че независимо от обстоятелството, че жалбоподателят е публична фигура, не всеки служител на МВР е длъжен да го познава. В докладната записка обаче е отразено, че лицето, по-късно установено като Н.Х., е давало интервюта на журналисти от национални телевизии. Следователно на мястото са присъствали други граждани, които са били запознати със самоличността на жалбоподателя. Не са налице данни обаче за опити от страна на полицейските органи за установяване на самоличността му чрез всички способи, визирани в чл. 70, ал. 2 от ЗМВР, поради което не се доказва и наличието на предпоставките за приложение на разпоредбата на чл. 72, ал. 1, т. 4 от ЗМВР.

Не на последно място, следва да се посочи, че процесната заповед не е съобразена и с целта на закона, което представлява отменително основание по чл. 146, т. 5 от АПК. Със задържането е нарушен принципът на съразмерност, приложим в административното производство (чл. 6 от АПК). Задържането за срок от 24 часа по реда на чл. 72 от ЗМВР е ПАМ, която в зависимост от случая би могла да има превантивен или преустановителен характер. Задържането по чл. 72, ал. 1 от ЗМВР съставлява ограничаване на правото на свобода и съгласно чл. 5, § 1, б. „с“ от ЕКПЧ по изключение е приложимо с цел да се осигури явяването на лицето пред предвидената в закона институция при обосновано подозрение за извършване на престъпление или когато обосновано е призната необходимостта да се предотврати извършване на престъпление или укриване след извършване на престъпление. В конкретния случай приложената ПАМ не се оправдава от никоя от тези цели. Самоличността на лицето е била установена в районното управление. По делото не се установява със задържането на жалбоподателя да е предотвратено или преустановено извършването на престъпление. Не е имало и данни за опасност от укриване на жалбоподателя – същият е останал на разположение на органите на реда около час и половина след извършване на действията, сочени за хулиганска проява. Ето защо със задържането правата и законните интереси на жалбоподателя са засегнати в по-голяма степен от необходимото от гледна точка на целта, за която се издава административният акт.

По изложените съображения оспорената заповед за задържане следва да бъде отменена като незаконосъобразна на основание чл. 146, т. 3, т. 4 и т. 5 от АПК.

С оглед изхода на делото искането на СДВР, чрез процесуалния □ представител, за присъждане на юрисконсултско възнаграждение следва да бъде оставено без уважение.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Заповед за задържане на лице рег. № 225зз-363 от 08.04.2022 г., издадена от КР. М. СТ. – полицейски орган при 01 РУ – СДВР, с която на основание чл. 72, ал. 1, т. 1 и т. 4 от ЗМВР на Н. Д. Х., ЕГН *****, е наложена принудителна административна мярка „задържане за срок до 24 часа“.

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането на СДВР за присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване пред Административен съд – С. град в 14 – дневен срок от получаване на съобщение за неговото изготвяне.

Препис от решението да се връчи на страните на основание чл. 138 от АПК.

Съдия при Софийски районен съд: _____